

Afrapportering af projekt

”Nye metoder for den frivillige sociale indsats, til hjælp og støtte af børn og pårørende i misbrugerramte familier.”

Misbrugerramte familier hører til iblandt de tungest belastede samfundsborgere. Familierne belastes med familiære – sociale og sundhedsmæssige problemer, som hver for sig er rigeligt for det enkelte familiemedlem, såvel som for den enkelte hjælper, at forholde sig til.

Samlet bliver problematikkerne ganske komplekse. Bredspektret og svært gennemskuelige.

Det har været kendt i mange år. Alligevel oplever BoPaM, at der ikke sættes ind med hjælp og støtte, på alle disse ”områder,” hvorfor BoPaM mener hjælpen bliver utilstrækkelig helt fra start og derfor også alt for nemt kommer for kort og fejler.

Den misbrugerramte familie, har ofte brug for, at lære de sociale spilleregler, som andre tager for givet, og betragter som almen viden.

Familierne behøver få kendskab til, hvordan fx den kommunale socialforvaltning fungerer.

De ved sjældent, hvad er muligt at bede om hjælp til og hvad ikke.

Og de kan sjældent finde ud af, at beskrive hvad de har brug for.

Indsigten i ”den normale verden” kan hos de tungest ramte misbrugerfamilier være behæftet med ligeså mange misforståelser og fejlopfattelser, som vi kender det, den modsatte vej.

Mange har ganske enkelt aldrig lært det og de frygter at blive konfronteret med disse mangler.

Det er en tung årsag til, at hjælpen først opsøges sent i forløbet og når problematikkerne for længst er blevet synlige for andre, fx børneinstitutionen eller arbejdspladsen.

Der er mere kriminalitet.

Mere vold og overgreb.

Flere seksuelle krænkelse.

Og flere tilfælde af incest i misbrugerramte familier, end i andre familier – generelt.

Desværre drages disse paralleller ikke, i mødet med misbrugerramte familier, hvilket er bekymrende. For BoPaM er koblingerne ganske øjensynlige.

BoPaM har bemærket sig, at misbrugere har mange forskellige muligheder, for at blive hjulpet, både indenfor det offentlige – det private, som de socialt frivillige organisationer.

Sidstnævnte har for nogle organisationers vedkommende arbejdet med misbrugere igennem mange årtier. Visse i mere end 100 år.

De op til 130 års fokus på misbrugeren, fra frivillige organisationer, lader sig ikke uden videre udradere, eller lave om.

Derfor har børn og pårørende det fortsat svært ved, at finde tilbud, målrettet deres behov. Børn og pårørende ønsker ikke altid, at benytte de samme tilbud som misbrugeren i familien. De udtrykker ønsker om, at blive mødt ud fra deres behov og dermed udenfor et værested – en varmestue eller lign. misbrugermiljøer.

Desværre oplever BoPaM at nogle frivillige organisationer er så dybt involverede i misbrugerproblematikkerne og miljøerne der, at bestyrelserne alene består af afholdsfolk og ædru alkoholikere. Dette betyder naturligvis, at fokus fortsat er på misbruget og misbrugeren.

BoPaM kender til sporadiske forsøg på, at ændre dette fokus, hvilket desværre ikke er lykket, trods stort ønske herom. Årsagerne er flere.

En af de tydeligste for vores forening, er - ud over ovenstående forklaring - at pulje og tilskudsmidler stadig i største grad, bliver målrettede misbrugerne og i mindre grad børnene.

En anden årsag skyldes, forskellige udmeldinger hvis indhold modsiger hinandens, hvilket virker mere forvirrende, end oplysende. Det handler om offentliggørelser af undersøgelser vedr.:

- Omfang af misbrug i DK.
- Antal af misbrugere.
- Antallet af børn af misbrugere.
- Konsekvenserne for misbrugerramte familier generelt.

Vedhæftet tekst om misbrug fra BoPaM's www side.

Vi føler os overbeviste om, at det kræver en bevidst indsats, med inddragelse af foreninger som BoPaM, at ændre struktur og kultur indenfor de frivillige sociale foreninger.

Fokus behøver skifte fra misbrugeren og misbruget, over til den misbrugerramte familie, hvor alle tilgodeses, med støtte og hjælpetilbud, tilgængelige når og hvor behovet opstår.

For at indsatsen kan lykkes, behøver de frivillige organisationer etablere bredere samarbejde.

Hvor andre frivillige organisationer endnu ikke er begyndt at tænke børn og pårørende ind i deres tilbud, har BoPaM allerede 7 års praktisk erfaring og mange livsforløb, at trække på. Vores forening er helt unik i disse sammenhænge, hvilket vi mærker andre begynder at få øjnene op for.

Bl.a. afholder formanden jævnligt oplæg og foredrag, samt underviser netværksgrupper – på højskoler – uddannelsessteder og interesseorganisationer, og stadig flere henvender sig.

Pt. handler det om regionspolitikere fra Region Syddanmark og kommunalpolitikere, fra trekantsområdet, samt studerende til misbrugsvejleder og radioværter, indenfor VITA på DR.

BoPaM oplever heldigvis en voksende anerkendelse for foreningens indsats.

Det betyder mere arbejde og dermed også, at foreningen behøver få egne lokaler til administration - rådgivning – samtalegrupper – møde med samarbejdspartnere og yderligere udvikling af foreningen.

Nye samarbejdspartnere kommer hele tiden til. Bl.a. efter BoPaM's landskonference den 3. november 2009, i Kulturstaldene i København, med titlen:

"Meget kan/skal gøres anderledes for at hjælpe børn og unge i misbrugerramte familier."

Her deltog flere af landets førende eksperter på området udsatte børn, med oplæg. Læs venligst det vedhæftede program.

BoPaM deler herefter informationer med "Videnscenter for Forebyggelse af Rusmiddelskader hos Børn," hvor læge May Olofsson og BoPaM's formand Bodil Neujahr, samarbejder.

Dorit Otzen fra Reden International, støtter BoPaM i sin egenskab som bestyrelsesmedlem i LOKK og med sin viden i prostitueredes vilkår igennem mere end 3 årtier.

Dorit Otzen ved, som vi, at seksuelle overgreb i barndommen, kan føre til prostitution i voksenlivet.

BoPaM afholdte en høring på Christiansborg, den 9. marts 2010, med titlen:

**"Børns behov og ret til at blive hørt i egne sager"
"Samt årsager til at børn bliver familieløse."**

Læs venligst det vedhæftede program.

Den nyoprettede afdeling for Baglandet i Vejle og BoPaM, har indgået et samarbejde.

Via høringen har BoPaM fået flere nye kontakter at bygge videre på:

Danmarks lærerforening,	ved Aksel Kramer.
Dedrikkerhjemme,	ved Ann Provis og Elisabeth Hartmann.
Herfraogvidere,beboerrådgivning på Christiania,	ved Anita Wenkens.
Gadejuristerne	ved Nanna Gotfredsen.
Værestedet Gademix i Kolding,	ved Hanna Andresen.
Børnerådet,	ved Lisbeth Zornig Andersen.

Et af BoPaM's formål er at oplyse, hvorfor vi benytter enhver given lejlighed til, at kontakte andre, som har interesser for området – børn og pårørende af misbrugere.

Ikke kun har BoPaM et andet fokus i mødet med misbrugerramte familier, vi går helt nye veje. Fx afholder hjerneforsker Ann-Elisabeth Knudsen, et foredrag den 1. juni 2010, i Århus for BoPaM.

"Forældre og børn i misbrugsrelationer" "Hvordan påvirker det hjerner og adfærd."

Læs venligst nærmere på www.bopam.dk

Ann-Elisabeth Knudsen kender ikke til lign. forskning overhovedet - hvilket bekræfter BoPaM's forgæves søgen på Internettet. Foredraget er specielt tilegnet BoPaM, til brug på foreningens hjemmeside og i den undervisning vi pt. arbejder på, at kunne tilbyde.

I BoPaM mener vi, at være den første organisation af sin art – globalt.

I hvert fald, har vi heller ikke her kunnet finde andet svar, på Internettet.

BoPaM åbner også for nytænkning indenfor samarbejde. Vi søger samarbejdet hvor andre krydser interesser med foreningen og det sker på faktisk alle fronter, indenfor det frivillige sociale arbejde. Det sker mellem BoPaM og det offentlige, især på Sundhed – Social og Psykiatriområderne. Samt indenfor det private som fx, Organisationer – Virksomheder - Fagforbund – Arbejdspladser – Privatpraktiserende læger, herunder bl.a. speciallæger, indenfor medicin - psykiatri - neurologi samt pædiatri - Psykologer og Terapeuter.

Faktisk ser vi, især alkoholmisbrug, som 'den gennemgående misbrugerproblematik, der ikke kan udelukkes nogen steder i samfundet, og dermed kan konsekvenserne, som følger med et misbrug, naturligvis heller ikke.

Misbrug findes alle steder i det danske samfund.

Ser vi bort fra, at asiater og mennesker med asiatiske gener, som grønlanderne, mangler et enzym i leveren, til opløsning og udskillelse af alkohol, hvilket betyder de hurtigere udvikler afhængighed, er mennesker ens.

Hos rig, som hos fattig.

Hos veluddannede såvel som hos autodidakte.

Misbrug kender ikke skel imellem hverken sociale eller faglige grænser. Ej heller andre grænser.

Dette fordi, det er mennesket bag, der bliver ramt.

For at sætte det nødvendige fokus, på det store og presserende behov for hjælp og støtte, samt den manglende hjælp, med fravær af støtteforanstaltninger, gik børn og pårørende sammen, for at stifte en forening, som skulle afhjælpe dette, for de kommende generationer.

"Landsforeningen til støtte for Børn og Pårørende af Misbrugere – BoPaM, blev stiftet i 2007.

Et familiemedlem med misbrug, trækker ofte familien med i den sociale deroute og typisk er det, at familien selv forsøger, at klare problemerne i så mange år, at især børnene når at tage skade på deres sunde og naturlige udvikling.

Ofte er partneren ramt af afmagtsfølelser og mange får depressioner.

Det er af eksistentiel betydning, at samfundet hjælper med at etablere informationstilbud til alle der måtte have interesse og behov herfor.

Samt sikrer hjælpe- og støtte foranstaltninger til målgrupperne børn/herunder voksne børn –

pårørende, partner/forældre/søskende, ja faktisk alle, som er i nære relationer til en misbruger, bliver tilgængelige landet over.

Det er vigtigt, at bemærke at:

En misbrugerramte familie er en lille lukket verden.

Med sit eget sprog.

Sin egen kultur.

Og sine egne normalitetsbegreber.

BoPaM har udarbejdet ganske simple redskaber, som kan formidles til de, der ønsker at hjælpe.

Hos de sociale frivillige organisationer, som ønsker at støtte og hjælpe ovennævnte grupper af borgere, bør ledelsen sikre, at den nødvendige viden, samt redskaberne er tilgængelige, før der tages initiativ til handling, i form af tiltag, der deciderede tilbydes målgruppen, børn og pårørende.

Mange frivillige organisationer handler alene ud fra ønsket om at hjælpe, som bliver næret af kendskab til, at behovet herfor er enormt stort. Dette bør dog ikke danne grundlag alene, fordi borgerne det handler om, ofte er skadede i en grad, som kræver både viden og indsigt i problematikkerne, samt redskaber til at imødekomme behovene. Dette bevidner de seneste udmeldinger. Vedhæftet Politikens artikel fra den 15. februar om voksne børn af alkoholikeres behov for hjælp, samt ny forskning på området.

Hjælperen bør kende til misbrugeradfærdens mange faldgruber, som ellers får mulighed for, fortsat at bevirke, at børn og pårørende hverken bliver hørt eller set, fordi misbrugeren sætter sig selv og sit behov i centrum, med sin misbrugeradfærd.

Misbrugeradfærd består i:

Flytten fokus - Bortforklaringer - Benægtelse - Latterliggørelse - Løgne - Løftebrud - Manipulation - Selvmedlidenhed - Bondeanger - Trusler - Angreb - Vold.

Læs venligst yderligere på www.bopam.dk – "De pårørende."

Adfærden rammer alle, der omgås misbrugeren. Familiemedlemmerne udsættes hver eneste dag. Nogle i en sådan grad, at de begynder at kopiere den. Derfor er det vigtigt at kende og genkende misbrugeradfærden, hvor man møder den.

Børn tager voldsomt skade på deres udvikling, da manipulation ikke kun virker indoktrinerende, men også som hjernevask. Manipulationen virker bl.a. ind på børnenes selvforståelse.

Fordi misbrugeren hårdnakket og konsekvent benægter hvad børn fortæller de oplever, begynder børnene at miste tilliden til egne sanser. De mister troen på dem selv og tvivler på, om hvad de ser og hører også reelt foregår, eller om de fantasierer sig til oplevelserne.

Manipulationen indeholder ofte latterliggørelse af barnet og børn bliver direkte gjort til skamme

med personlige og nedladende kommentarer og skældsord. Dette får negative konsekvenser på barnets selvværd og selvtillid. Hvilket, mange børn af misbrugere, kæmper med hele livet.

Dette er i sandhed, den negative sociale arv.

For at undgå yderligere skadepåvirkninger på børn og pårørende af misbrugere, som især får tunge konsekvenser for børnenes sunde udvikling, behøver de frivillige, der tilbyder støtte og hjælp til samme, besidde redskaber til ikke at begå samme fejl, som BoPaM's medlemmer oplever at støde på, igen og igen.

BoPaM's medlemmer oplever ofte følgende, i mødet med det omkringliggende samfund:

Fejltolkninger – Misforståelser – Bedre viden - Tabuer – Berøringsangst – Benægtelse af problematikker og tyngden af samme – Fokus på de voksne – Manglende rummelighed – Manglende indsigt – Manglende viden og kendskab til misbrugerramte familiers levevilkår. Og ikke mindst, oplever børn og pårørende, at andre er direkte angste for at vække misbrugerens vrede, hvilket kan betyde, at der slet ikke bliver reageret på børn og pårørendes behov.

Det kræver en nøgleperson, som tovholder for indsatsen, til at samle trådene og de involverede personer/partner, i et tæt samarbejde, sådan både ventetiden og hullerne i netværket minimeres betydeligt, ellers risikerer en misbrugerramte familie, at miste modet og give op. Bedst er det, at netværket bliver så finmasket, at hullerne faktisk helt forsvinder.

Nøglepersonen bør:

1. Evne og magte, at fungere som tillidsperson for familien.
2. Bevare ro og overblik, i samvær med familien.
3. Indstille sig på, at hjælpen kan være langvarig.
4. Ikke give løfter om hjælp, der måske ikke kan lade sig gøre
5. Sikre sig hjælpen der tilbydes, reelt også er tilgængelig for familien
6. Kunne rumme familiens problematikker.
7. I samarbejdet med familien – sætte rammer for samarbejdet.
3. Hele tiden sikre sig, at familien modtager og forstår beskederne.
8. Hele tiden sikre sig, at hjælperen modsat også forstår familiens beskeder.
4. Gøre opmærksom på sine personlig grænser.
5. Være i stand til, at handle konsekvent på tillidsbrud. Fx aftalebrud eller løgne.
9. Starte med at tage fat i det – for familien – største og mest presserende problem.
10. Ikke udføre opgaverne, derimod rådgive familien, indtil de selv magter at handle.
11. Hele tiden fokusere på, at familien lærer noget af samarbejdet.
12. Rose familien og gøre opmærksom på, hvad der går godt og hvorfor det lykkes.
13. Tale om hvad der ikke lykkes, på en motiverende måde, så håb og mod ikke mistes.
14. Vise tålmodighed og være parat til, at starte forfra på en opgave i stedet for at afvise.
15. Bisidde for familiemedlemmerne, hvor de har det svært ved at møde op alene.
16. Forud for hver bisidning, aftale hvem der siger og gør hvad.

17. Støtte det enkelte familiemedlem til, at i tale sætte problemer, overfor fx lægen.
18. Være opmærksom på, der kan blive behov for terapibehandling og handle derpå.
19. Anerkende, hvis der sker fejl, hvori egen rolle har betydning. Fx misforståelser.
20. Være parat til, at sige undskyld.
21. Ikke fremtræde, hverken autoritær eller bedreviddende.
22. Evt. være til rådighed via en mobil tlf. som er et fantastisk arbejdsredskab til at:
 - a. Sende korte beskeder.
 - b. Melde afbud .
 - c. Sende påmindelser.
 - d. Aftale nye mødetider.
 - e. Berolige og evt. aftale at tale sammen på et belejligt tidspunkt.
 - f. Være kontaktpar udenfor åbningstiderne.
 - g. Stå til rådighed for korte samtaler i akutte tilfælde og forløb.

Yderst vigtigt er det at:

- Nøglepersonen/tovholderen hele tiden sikrer sig, at reagere på familiens behov og ikke på sine egne.
- Indhente støtte/supervision, når/hvis problematikkerne bliver for tunge/uigennemsigtige.
- Fastholde egne grænser.
- Holde aftaler – dette nærmest pietentligt og ned i mindste detalje.
- Der ikke bliver lovet noget som ikke kan holdes og husker, evt. noterer, hvad der aftales.
- Sikre sig, at ord følger handling. Dette er børnene især ekstremt opmærksomme på.
- Have fokus på hver enkelt familiemedlems behov og de personlige forskelligheder.
- Opsøge den nødvendige hjælp, når hvis der opstår uforudsete problematikker.
- Have personligt kendskab til loven om indberetning og underretning.
- Evt. formidle kontakt til en støtteperson, hvis et familiemedlem, fx et barn, har brug for ekstra opmærksomhed og timer væk fra familien.

Disse regler, mener BoPaM er grundlæggende for, at hjælpe misbrugerramte familier.

Venlig hilsen

Bodil Neujahr.

Landsforeningen til støtte for Børn og Pårørende af Misbrugere – BoPaM.

